

Sokkel Karjäärid OÜ
info@sokkel.ee

12.11.2025 nr DM-129629-20

Muti maardla Muti liivakarjääri keskkonnaloa taotlusele keskkonnamõju hindamise algamata jätmise

1. OTSUS

Lähtudes alljärgnevast, **Sokkel Karjäärid OÜ** 08.10.2024 esitatud Muti liivakarjääri keskkonnaloa taotlusest nr T-KL/1024728-2 ning tuginedes keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse § 3 lõike 1 punktile 1, § 6 lõike 2 punktile 2 ja lõikele 4, § 6¹ lõigetele 3 ja 5, § 9 lõikele 1, § 11 lõigetele 2, 2², 2³, 4, 8 ja 8¹, Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruse nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhinnang, täpsustatud loetelu“ § 1 lõikele 1 ja § 3 punktile 4, keskkonnaministri 16.08.2017 määrusele nr 31 „Eelhinnangu sisu täpsustatud nõuded“, otsustab Kesklinnaamet:

1.1. jätta algamata keskkonnamõju hindamise Muti liivakarjääri keskkonnaloa taotlusele;

1.2. Muti liivakarjääri keskkonnaloa taotluse menetlemisel arvestada järgmiste keskkonnameetmetega:

1.2.1. karjääri lubatud tööajaks on tööpäevadel ajavahemikul 8.00-17.00. Öörahu ajal, nädalavahetustel ja riigipühadel peab töötamine olema keelatud. Nimetatud tööaja piiranguid on võimalik loa kehtivuse ajal muuta poolte kirjalikul kokkuleppel teavitades sellest loa andjat;

1.2.2. karjääri tegevusega seonduva õhusaaste leviku piiramiseks tuleb kaevandamise ja vedude perioodil kuival ajal, kui ööpäeva keskmine välistemperatuur on üle +5° C, niisutada karjäärisiseseid teid ja platse. Kui kaevandamist (maapõueseaduse § 6 alusel) ei toimu, ei ole kohustust teid kasta.

1.3. Täiendavad keskkonnauuringud ei ole vajalikud.

Kesklinnaamet teavitab keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse § 12 lõike 1¹ punkti 2 kohaselt käesolevast keskkonnamõju hindamise algamata jätmisest 14 päeva jooksul ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded ning puudutatud isikuid ja teisi menetlusosalisi eraldi kirjaga.

2. ASJAOLUD JA ÕIGUSLIKUD ALUSED

2.1. Sokkel Karjäärid OÜ (registrikood 16392048, aadress Rapla maakond, Rapla vald, Lipa küla, Kuivati, 78405) esitas 13.09.2024 Keskkonnaametile taotluse Muti liivakarjääri keskkonnaloa saamiseks. Nõuetekohane taotlus on registreeritud keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS 08.10.2024 numbriga DM-129629-5.

Keskkonnaamet kontrollis ettevõtte esitatud taotlusmaterjalide vastavust maapõueseadusele (*MaaPS*), keskkonnaministri 23.10.2019 määrusele nr 56 „Keskkonnaloa taotlusele esitatavad täpsustavad nõuded ja loa andmise kord ning keskkonnaloa taotluse ja loa andmekoosseis“ ning kas koos taotlusega oli esitatud keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (*KeHJS*) § 6¹ lõike 1 kohane teave. Esitatud taotlus vastas nõuetele, sisaldades muu hulgas KeHJS § 6¹ lõikes 1 nimetatud teavet.

2.2. Keskkonnaloa taotlus on 30.10.2024 avalikustatud ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded. Keskkonnaamet teavitas 29.10.2024 kirjaga nr DM-129629-7 keskkonnaloa taotluse esitamisest ja avatud menetluse algatamisest keskkonnaseadustiku üldosa seaduse (*KeÜS*) § 46 lõike 1 punktides 1 ja 2 nimetatud isikuid. Avalikustamise käigus esitati arvamusi.

Transpordiamet esitas oma poolse arvamuse 11.11.2024 kirjaga nr 7.1-7/24/20621-1 (registreeritud KOTKAS-s 11.11.2024 nr DM-129629-10).

Transpordiamet, tutvunud esitatud taotlusega, märgib järgmist:

- maavara väljavedu hakkab toimuma mööda kohalikku Kalsoja teed. Uute maha sõitude rajamine ristumisega riigitee 5 ei ole lubatud;
- enne kaevandamistöõde alustamist tuleb riigitee 5 Pärnu-Rakvere-Sõmeru ja Kalsoja tee materjalide väljaveoks kasutatav ristumiskoht riigitee 5 km 26,95 rekonstrueerida, sest oleva ristmiku gabariidid ei vasta maavara väljaveoks sobilikele tingimustele. Transpordiamet väljastab EhS § 99 lõike 3 kohased täpsemad nõuded projekti koostamiseks ristumiskoha kinnistu omaniku taotluse alusel.

Eraisik A.S soovis 20.11.2024 kirjaga infot taotluse M-129629 edasisest menetlusest (registreeritud KOTKAS-s 21.11.2024 nr DM-129629-11).

2.3. Kooskõlas MaaPS § 49 lõikega 6 edastas Keskkonnaamet Muti liivakarjääri keskkonnaloa taotluse 30.10.2024 kirjaga nr DM-129629-9 Tori Vallavalitsusele arvamuse avaldamiseks, tähtajaga 30.12.2024. Kiri on registreeritud Tori Vallavalitsuse dokumendiregistris 30.10.2024 ning selle staatuseks märgitud „saabunud“.

2.4. KeHJS § 3 lõike 1 punkti 1 kohaselt hinnatakse keskkonnamõju, kui taotletakse tegevusloa või selle muutmist ning tegevusloa taotlemise või muutmise põhjuseks olev kavandatav tegevus toob eeldatavalt kaasa olulise keskkonnamõju.

KeHJS § 11 lõike 2 kohaselt otsustaja vaatab tegevusloa taotluse läbi ning teeb otsuse keskkonnamõju hindamise (*KMH*) algatamise või algatamata jätmise kohta KeHJS § 6 lõikes 2 nimetatud valdkondade tegevuse ja KeHJS § 6 lõikes 2¹ viidatud tegevuse korral õigusaktis

sätetatud tegevusloa taotluse menetlemise aja jooksul, kuid hiljemalt 90. päeval pärast KeHJS § 6¹ lõikes 1 loetletud teabe saamist. KeHJS § 9 lõike 1 kohaselt on otsustaja tegevusloa andja, MaaPS § 48 kohaselt annab kaevandamisloa Keskkonnaamet. Seega on Keskkonnaamet otsustajaks KeHJS tähenduses. Otsuse tegemise tähtaega on pikendatud kuni 24.11.2025 Keskkonnaameti 24.09.2025 kirjaga nr DM-129629-18.

KeHJS § 6 lõike 2 punkti 2, § 6¹ lõike 3, § 11 lõigete 2 ja 4 ning KeHJS § 6 lõike 4 alusel kehtestatud Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruse nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu“ § 1 lõike 1 ja § 3 punkti 4 kohaselt peab otsustaja andma eelhindangu selle kohta, kas pealmaa kaevandamine kuni 25 hektari suurusel alal on eeldatavalt olulise keskkonnamõjuga tegevus või mitte ning otsustama KMH algatamise või algatamata jätmise üle.

KeHJS § 11 lõike 2³ järgi KMH vajalikkus otsustatakse, lähtudes eelhindangust (vt ptk 3) ja asjaomase asutuse seisukohast (seisukohad ning selgitused nendega arvestamise või arvestamata jätmise kohta, vt ptk 4). KeHJS § 11 lõike 4 kohaselt, kui kavandatava tegevuse KMH algatamise või algatamata jätmise otsus tehakse KeHJS § 6 lõike 2 või 2¹ alusel, lisatakse otsusele eelhindang.

3. EELHINNANG

KeHJS § 6¹ lõike 3 kohaselt annab Keskkonnaamet eelhindangu arendaja esitatud ja muu asjakohase teabe alusel ning lähtudes kavandatavast tegevusest, selle asukohast ja eeldatavast keskkonnamõjust. Eelhindangu sisu täpsustatud nõuded on KeHJS § 6¹ lõike 5 alusel kehtestatud keskkonnaministri 16.08.2017 määrusega nr 31 „Eelhindangu sisu täpsustatud nõuded“ (*määrus nr 31*).

Keskkonnaamet on eelhindangu andmisel kasutanud järgmisi materjale:

1. Muti liivakarjääri keskkonnaloa taotlus T-KL/1024728-2 koos sinna juurde kuuluvate materjalidega, sh KeHJS § 6¹ lõike 1 kohane teave;
2. Maa- ja Ruumiameti geoportaali kaardirakendused;
3. Pärnu maakonnaplaneering 2030+ (kehtestatud riigihalduse ministri 29.03.2018 käskkirjaga nr 1.1-4/74);
4. Tori valla üldplaneering (Tori Vallvolikogu 29.12.2009 määrus nr 22);
5. Üleriigiline planeering „Eesti 2030+“;
6. Metsaregister;
7. Eesti looduse infosüsteem (EELIS);
8. Must-toonekure kaitse tegevuskava (kinnitatud Keskkonnaameti peadirektori 14.02.2018 käskkirjaga nr 1-1/18/105);
9. Väike-konnakotka (*Aquila pomarina*) kaitse tegevuskava (kinnitatud Keskkonnaameti peadirektori 26.03.2018 käskkirjaga nr 1-1/18/138).

Eelhindangu koostamisel arvestatakse, et liivakarjääri, kus vee väljapumpamist ning ärajuhtimist ei toimu, võimalikuks mõjualaks on umbes 250 m.

3.1. Kavandatav tegevus

3.1.1. Tegevuse iseloom ja maht, maakasutus ja maastiku kirjeldus

Taotletav Muti liivakarjäär asub Pärnu maakonnas Tori vallas Muti külas jäädes eraomandisse kuuluvale Vello kinnistule (tunnus: 80801:001:0024; pindala 1,85 ha, sihtotstarve elamumaa 100%), mille omanik on Sokkel Karjäärid OÜ. Tegemist on uue karjääri rajamisega.

Taotletava liivakarjääri mäeeraldise ja teenindusmaa pindala on 1,74 ha. Maavara kaevandamise keskmiseks aastamääraks on 6 tuh m³. Kaevandatud maavara hakatakse peamiselt kasutama piirkonna ehitustegevuste varustamiseks (ehitus ja teedeehitus). Keskkonnaluba taotletakse 15 aastaks. Kaevandatud maa korrastatakse rohumaks ja veekoguks.

Mäeeraldise kirjeldus

Muti maardla paikneb Lääne-Eesti madaliku ja Soomaa piiril, jääjärvelise tekkega tasandikest ümbritsetud kirde-edelasuunalisel madalal seljandikul, kus maapinnakõrgused on valdavalt vahemikus 33...34 abs m. Maa- ja Ruumiameti geoloogilise kaardi andmetel jääb pinnakattesetete kogupaksus piirkonnas vahemikku 15...20 m. Aluspõhja ülemise kihi moodustab Siluri ladestu Wenlocki ladestiku Muhu kihistu dolokivi.

Muti maardla kasulikus kihis on tegemist tugevalt varieeruva terastikulise koostise ja peenosisesisaldusega materjaliga. Ala geoloogilises läbilõikes eristusid kolm settekihti, mis jagati vastavalt ka maavara plokkideks (plokid 1–3). Kaalutud keskmiste näitajate poolest liigitub looduslik materjal plokkides 1 ja 3 täiteliivaks ning plokis 2 ehitusliivaks.

Varud taotletava mäeeraldise piires on järgmised:

- plokk 1 – täiteliiv mahus 15 tuh m³, millest kaevandatav on 14 tuh m³;
- plokk 2 – ehitusliiv mahus 46 tuh m³ (ploki 1 lamamis), millest kaevandatav on 39 tuh m³;
- plokk 3 – täiteliiv mahus 73 tuh m³ (ploki 2 lamamis, allpool põhjaveetasel), millest kaevandatav on 35 tuh m³.

Kaevandatav varu on seega kokku täiteliival 49 tuh m³ ja ehitusliival 39 tuh m³.

Katend

Katendi moodustab muld kasvukihiga (Q2_s), mille paksus jääb vahemikku 0,3–0,5 m (keskmine 0,4 m). Mullakiht katab üsna ühtlase kihina kogu ala.

Katendimaht on 7 tuh m³, millest muld moodustab 7 tuh m³.

Kasulik kiht

Kasuliku kihi moodustavad Võrtsjärve alamkihistu muutliku koostisega setted.

Plokk 1 asub vahetult mullakihi all, see on pruunikat tooni savikas liiv ja kruusliiv, milles esineb paiguti vähesel määral veeriseid läbimõõduga 10–15 cm (Q1jrVr_fg). Kiht on osaliselt mõjutatud inimtegevusest (maaparandus, pinnase ümberpaigutus jm), mistõttu sisaldab see kohati märgataval määral orgaanilist ainet (mulda). Plokk 2 on täiteliivakihi all, kus avanes helepruunides kuni hallides toonides horisontaalkihiline glatsiofluviaalne lasund (Q1jrVr_fg), milles levis muutliku teralise koostisega materjal ühtlase sorteeritusega liivast kuni vähese veeriste sisaldusega kruusliivani. Kihi uuritud paksus jääb vahemikku 1,6–4,6 m. Plokk 3 sõmera kruusliivakihi lamami moodustab hall saviliiv- ja liivsavimoreen (Q1jrVr_g). Lasundit läbivad rohked aleuriidikihihikesed ning esineb erineval määral peent purdmaterjali. Kohati on kihi materjal tihe ja plastne, kohati pudedam.

Nõlvad

Kogu taotletav varu ei ole kaevandatav. Kaevandamisel tuleb mäeeraldise välispiirile jätta maapõuetoeks ja ala korrastamiseks vajalik nõlvatervik. Nõlvu moodustava maavara ja katendi püsinurk on 26° (nõlvus 1:2) pealpool veetaset ja 12° (nõlvus 1:5) allpool. Mudelarvutuse põhjal on mäeeraldise piiril vaja külgnevate alade maatoe tagamiseks jätta kaevandamata kokku 39 tuh m^3 (sh 1 tuh m^3 plokis 1 ja 38 tuh m^3 plokis 3) täiteliiva ja 7 tuh m^3 ehitusliiva (plokk 2).

Kasutatav tehnoloogia

Taotletavas Muti liivakarjääris on mäenduslikud tingimused liiva kaevandamiseks võrdlemisi soodsad (ei ole väga keerulised).

Muti liivakarjäär paikneb logistiliselt soodsas asukohas. Karjäär külgneb Pärnu– Rakvere– Sõmeru riigimaanteea (tee nr 5). Rail Balticu trassikoridor paikneb karjäärist 1,8 km läänes. Juurdepääs mäeeraldisele on planeeritud mäeeraldise kirdeosast Kalmoja tee (nr 8080336) kaudu.

Karjääri ala hõlmab kunagise majapidamise õueala ja seda ümbritsevat rohumaad ja puistud. Enne kaevandamise alustamist tuleb eemaldada alal kasvavad puud ning koorida kattekiht. Koos mäeeraldise alaga kavandatakse Vello kinnistul maanteeäärne serv puhastada puudest ja võsast nähtavuse parandamiseks. Mullale vastav materjal (keskmine paksus 0,4 m) tuleb koorida ja ladustada muust katendist eraldi. Katendi maht on ligikaudu 7 tuh m^3 .

Enne kaevandamise alustamist eemaldada alalt võsa, puud ja kännud. Samuti tuleb eemaldada katend, mis koosneb üldiselt mullast ja moreenist. Katend eemaldatakse ekskavaatoriga või buldooseriaga. Katend ladustatakse mäeeraldise teenindusmaale vallidesse ning kasutatakse hiljem karjääri korrastamisel või võõrandatakse Maapõueseaduses ette nähtud korras. Katendivallid toimivad efektiivsete müratõketena. Muld vallitatakse eraldi kuni 3 m kõrgustesse aunadesse.

Säilitamiseks mulla bioloogilist aktiivsust, ei tohi aunasid tihendada. Katendi koorimine ja vallitamine toimub kuival aastaajal pinnase loodusliku niiskuse juures.

Arvestades väljatava maavara veealuse kihi paksust on Muti liivakarjääris lasuv täiteliiv võimalik kaevandada ilma veetaset alandamata. Kaevandamine toimub eelduslikult kahe astmega, veepealne ja -alune varu eraldi. Veepealse täiteliiva varu kaevandamisel kasutatakse ekskavaatorit ja/või frontaallaadurit, veealuse varu väljamiseks tuleb vajadusel kasutusele võtta kas pika noolega ekskavaator ja/või pinnasepump-süvendaja. Veepealse varu väljamisel laetakse kaevis kalluritele ning transporditakse karjäärist välja. Veealune täiteliiva varu tuleb esmalt tõsta vallidesse nõrguma. Peale vee väljanõrgumist saab alustada kaevisse laadimisega kalluritele ning see transporditakse karjäärist välja. Vajadusel kasutatakse sõelumist, sh purustamist.

Karjäär korrastatakse veekoguks ja rohumaaks.

Enne kaevandamise alustamist tuleb koostada kaevandamisprojekt, milles määratakse täpsem kaevandamise tehnoloogia ja mäetööde ajaline ning ruumiline areng. Pärast varu ammendamist tuleb kaevandatud maa korrastamiseks koostada korrastamisprojekt. Ala tehniline korrastamine (nõlvade kujundamine) on otstarbekas teha paralleelselt mäetöödega. Kaevandatud maa tehnilisel ja bioloogilisel korrastamisel on võimalik kasutada mäeeraldiselt eemaldatud katendit.

Ümbritseva maastiku kirjeldus, maakasutus

Maa sihtotstarve Vello maaüksusel Muti liivakarjääri mäeeraldisel ja mäeeraldise teenindusmaal (7,40 ha pindalal) muudetakse mäetööstusmaaks, hetkel on tegemist elamumaaga. Mäeeraldise teenindusmaal on tegemist haritava maa ja loodusliku rohumaaga.

Muti liivakarjäär piirneb edela-, loode- ja kirde suunas katastriüksusega Kalmoja (katastritunnus 80801:001:0011).

Tegemist on hajaasustusega. Lähim hoonestus (tootmishoone) paikneb ~181 m kaugusel põhja suunas katastriüksusel Tooma (katastritunnus: 80801:001:0609) ja lõuna suunas ~314 m kaugusel katastriüksusel Farmi (katastritunnus: 80801:001:0255). Lähim elamu asub 333 m kaugusel põhja suunas katastriüksusel Toomelo (katastritunnus: 80801:001:0303).

Karjäär asub Tori alevikust ~7 km kaugusel põhja suunas ja jääb Sindi linnast ~17 km kirde poole. Muti liivakarjäär jääb Pärnu–Rakvere–Sõmeru riigimaantee (tee nr 5) 27. kilomeetripunktist vahetult loode suunda. Kaguservas on külgnemine katastriüksusega 5 Pärnu–Rakvere–Sõmeru tee (katastritunnus: 80801:001:0174).

Ümbruskonna maad (mis ei ole hõlmatud kaevandamisega) on valdavalt kasutuses maatulundusmaana – põllu- ja metsamaana, läheduses asub ka elamumaid ja majapidamisi. Samuti riigimaantee. Võib öelda, et lähimaastik on suures osas inimese poolt kujundatud, kus looduslik mitmekesisus on madal. Looduslikumad alad (metsamaastik) jääb kaugemale kui 500 m ning tegevuse mõjualas ei asu. Tegu on majandusmetsadega, mis on suures osas kuivendatud (kraavitatud).

Muti liivakarjääri avamine ja töötamine ei piira otseselt ümbruskonna põllumaade kasutamist

ega metsa hooldamist ja kasvatamist. Tegu on endise õuealaga, mis põllu- või metsamaana kasutuses ei ole.

Kaevandamisel veetaseme alandamist (vee väljapumpamist ega ärajuhtimist) ei toimu ning varu väljatakse maksimaalses võimalikus mahus.

Karjääri kaguservast ~12 m kaugusel kulgeb piiriga paralleelselt Telia Eesti AS hallatav sideehitis TLKLIIN (VID kood 44637418; kaitsevööndi laius liini teljest 1 m). Muti liivakarjääri idanurgast ~14 m kaugusel ja kaguservast ~32 m kaugusel asub 1-20 kV elektriõhuliini AS-50 kaitsevöönd (vid: 225681243). Läänenurgast ~35 m kaugusel asub 1-20 kV elektriõhuliini AS-50 kaitsevöönd (vid: 48322884) ja idanurgast ~145 m kaugusel asub 35-110 kV elektriõhuliini 35kV M-35 kaitsevöönd (vid: 80244367).

3.1.2. Tegevuse seosed asjakohaste strateegiliste planeerimisdokumentidega ning lähipiirkonna praeguste ja planeeritavate tegevustega

Üldplaneering

Üldplaneeringu kohaselt jääb tegevus maardla alale. Seega vastuolu üldplaneeringuga otseselt ei ole. Tegevus jääb ka Pärnu-Rakvere-Sõmeru tee kaitsevöönditesse.

Üldised tingimused maardlate maal on järgmised:

- *Kaevandamisel tuleb rakendada tehnoloogiaid, mille puhul keskkonnale ja isikutele tekitatav kahju oleks minimaalne.*
- *Kaevandaja on kohustatud rakendama abinõusid keskkonnakahjustuste prognoosimiseks ja ennetamiseks, tekkinud keskkonnakahjustuste likvideerimiseks või leevendamiseks ning kaevandamisjärgsete võimalike kahjustuste tekkimise jälgimiseks.*
- *Kaevandustööde lõppemisel tuleb kaevandusala kohaselt korrastada, haljastada ja luua vabaaja ala või taastada kaevandamise eelne maakasutuse funktsioon.*
- *Maardlaga kattuvale rohevõrgustiku alale kaevandamislubade andmine ja taotlemine toimub õigusaktides sätestatud korras ja tingimustel.*
- *Rohevõrgustikule jäävad kaevandusalad tuleb rekultiveerida selliselt, et säiliks piirkonnale omane ja sobilik maakasutus (põllumaa, metsamaa, avalikult kasutatav veekogu vms).*
- *Kui karjääride tegevus mõjutab piirkonna põhjavee režiimi selliselt, et tulemuseks on põhjaveereostus või veetaseme kriitiline alanemine piirkonna kaevudes, tuleb tekkivad kahjud kompenseerida kaevandajal.*
- *Intensiivse karjääritranspordi piirkonda jäävaid kruusakattega teid (sh karjääre tugimaanteedega ühendavaid teid) tuleb kuivadel perioodidel niisutada.*
- *Uute kaevanduste avamine ja olemasolevate kaevanduste laiendamine toimub maavara kaevandamise loa alusel, kui seadustes ei sätesta teisiti.*
- *Uuringuloo ja kaevandamisloa omanikul on õigus kasutada teed. Erateed kasutatakse teeseaduses sätestatud korras. Kui eratee omanik ning üldgeoloogilise uurimistöö loa, uuringuloo või kaevandamisloa omanik kokkulepet ei saavuta ja loa omanikul puudub uuringuruumile või kaevandamisalale avalikult kasutatavalt teelt muu juurdepääs, on tal õigus nõuda uuringuruumile või kaevandamisalale juurdepääsu loa kehtivuse ajaks asjaõigusseaduse*

§-s 156 sätestatud korras.

• Vastavalt KeHJS seaduse § 6 lg 1 p 28 järgi on turba mehhaniseeritud kaevandamine olulise keskkonnamõjuga tegevus. Seetõttu tuleb enne maavara kaevandamisloa taotlemist Keskkonnaametilt läbi viia keskkonnamõju hindamine, mis hõlmab ka Natura 2000 mõju hindamist.

Tegu on uue liivakarjääri rajamisega üldplaneeringus märgitud maardla alal, mis ei jää rohelisse võrgustikku.

Maakonnaplaneering

Pärnu maakonnaplaneeringu seletuskirjas on maavarade kohta muu hulgas toodud, et:

1. maardlate kasutuselevõtul vältida alasid, mis asuvad väärtuslikel maastikel, roheline võrgustiku aladel ja väärtuslikel põllumajandusmaadel. Juhul, kui nimetatud aladel on kaevandamine majanduslikult otstarbekas, rakendada meetmeid, et kaasnevad mõjud nendele aladele oleksid leevendatud ja minimaalsed;
2. kaevandamine kavandada ja korraldada selliselt, et tekiks võimalikult vähe mõju rohelisele võrgustikule, maastiku ilmele ning puhkeotstarbelise, metsa- ja põllumajandusliku kasutuse huvidele;
3. asustatud alade piirkonnas on maavara kaevandamine problemaatiline tulenevalt kaasnevatest häiringutest elanikele. Eelistada sama maavara kaevandamist eemal asustatud aladest;
4. kaevandamisel hinnata ja leevendada transpordiga kaasnevaid mõjusid;
5. kasutuselevõetud maardlates varud ammendada maksimaalselt ning alad korrastada;
6. arvelevõetud maavaravarud säilitada kasutamise- ja kaevandamisväärsena;
7. maardlate kasutuselevõtul või maardlas uute karjääride rajamisel tuleb enne maavara kaevandamise lubamist selgitada välja keskkonnamõju võimalik ulatus (keskkonnamõju hindamine; müra, tolmu ja vibratsiooni mõõtmine või modelleerimine, hüdrogeoloogilised uuringud jne) ning rakendada asjakohased meetmed kaasnevate keskkonnamõjude vältimiseks või leevendamiseks. Suur osa maavara kaevandamise negatiivsetest mõjudest on seotud materjali väljaveoga.

Samuti on välja toodud, et .../Tagada tuleb maavarade keskkonnasõbralik kaevandamine ja maapõueressursi efektiivne kasutamine minimaalsete kadudega. Keskkonnasõbralik kaevandamine tähendab maardla kiiret ammendamist, võimalikult suure koguse maavara väljamist võimalikult lühikese aja jooksul, põhjavee minimaalset mõjutamist, müra-, tolmu- ja seismiliste normide ületamise vältimist ning kaevandatud ala kiiret projektikohast korrastamist (eelistatult puhkealaks). Ressursi efektiivne kasutamine tähendab kaevandamisväärses maavara võimalikult täielikku väljamist ning kaasnevate maavarade kasutamist/.

Pärnu maakonnaplaneeringu kaartide „Asustus muudatustega“, „Looduskeskkond muudatustega“ ja „Tehniline taristu muudatustega“ kohaselt piirangutega alal ei asu. Maakasutuse sihtotstarvet maakonnaplaneering alale ei määra. Seega on kavandatav tegevus kooskõlas Pärnu maakonnaplaneeringu sätestatuga, kuid arvestada tuleb eespool toodud üldisi

põhimõtteid.

Üleriigiline planeering

Üleriigilises planeeringus "Eesti 2030+" on maavarade kaevandamise kohta märgitud järgmist:

- 1. Eestis on viimastel aastatel rohetaristu määratlemisel ära tehtud suur töö – maakondade teemaplaneeringu „Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused” üheks alateemaks oli rohevõrgustik. Võrgustiku ja selle osiste piire ja kasutustingimusi on täpsustatud valdade hiljem kehtestatud üldplaneeringutes. Rohevõrgustiku kavandamisel kasutati Eestis integreeritud lähenemist, kuivõrd võrgustiku toimimist vaadeldi koos asustuse ja tehnilise taristuga, et leida konfliktikohad ja pakkuda lahendusi rohevõrgustiku sidususe tagamiseks. Seega on rohevõrgustik planeeringuline meede, mis parandab loodushoiu olukorda ja kestliku arengu võimalusi. Sellist tasakaalustatud vaatenurka tuleb tehnilise taristu planeerimisel ja maavarade kaevandamisel rakendada ka edaspidi;*
- 2. „-/ Kui rohevõrgustiku tuumaladele kavandatakse suuri, riigi toimimiseks vajalikke objekte, tuleb tagada tuumalasisene ja tuumaladevaheline sidusus. Maavarade kaevandamisel tuleb see tagada rekultiveerimise või asendusvalade leidmise kaudu.“;*
- 3. Üleriigiline planeering ei käsitle väga põhjalikult maavaradega seonduvat ega liivakarjääre spetsiifiliselt. Tuuakse välja hetkeolukord.*

Lähtudes üleriigilise planeeringu üldisest iseloomust, ei ole tegevus sellega vastuolus.

Kohaliku omavalitsuse seisukoht

Tori vallavolikogu on 21.11.2024 otsusega nr 306 andnud nõusoleku Muti liivakarjääri rajamiseks vajaliku keskkonnaloa väljastamiseks järgmistel tingimustel:

- Põhjendatud on määrata kaevandamisloa andmisel karjääri lubatud tööajaks kindel periood ehk tööpäevadel ajavahemikul 8.00-17.00. Öörahu ajal, nädalavahetustel ja riigipühadel peab töötamine olema keelatud;*

Arendaja on tingimustega nõustunud 18.12.2024 kirjaga, kuid palus lisada järgneva täienduse: „nimetatud tööaja piiranguid on võimalik loa kehtivuse ajal muuta poolte kirjalikul kokkuleppel teavitades sellest loa andjat“.

3.1.3. Ressursside, sealhulgas loodusvarade (nagu maa, muld, pinnas, maavara, vesi ja looduslik mitmekesisus, näiteks loomastik ja taimestik) kasutamine

Kavandatud on uue liivakarjääri rajamine, kus leidub täite- ning ehitusliiva.

Taotletava mäeeraldise ala on valdavalt endine õuemaa, kus asuvad amortiseerunud hooned. Alale on kasvanud puud (sh endise talupuud). Esineb ka lagedamat ala. Looduslik mitmekesisus sellistel aladel ei ole kõrge.

Karjäärade rajamisel ja nende töötamise jooksul maastikupilt muutub ja looduslik mitmekesisus paratamatult väheneb. Puud eemaldatakse ja võõrandatakse.

Ala korrastakse rohumaaks ja veekoguks. Seega tulevikus ala mitmekesisus kindlasti suureneb, kuna looduslike liikide mitmekesisus on rohumaal ning veekogudes suurem kui õuealal.

Katend (muld, moreen kooritakse ja vallitatakse mäeeraldisel teenindusmaale). Kaevandamise ajal toimivad katendivallid efektiivse müra- ja tolmutõkkena. Mäeeraldiselt eemaldatav katend võõrandatakse või taaskasutatakse teenindusmaal nõlvade ja ala korrastamiseks.

Korrastamisel tuleb karjääri küljed kujundada nii, et oleks tagatud maa ohutu ja otstarbekas taaskasutamine ning maastiku üldilme oleks esteetiliselt vastuvõetav.

Vett ressursina ei tarbita.

Looduskaitse

Liivakarjääri maksimaalseks mõjualaks on üldjuhul 250 meetrit. Mäeeraldisel ja sellest 250 meetrises puhveralas ei ole EELIS andmetel kaitsealuste liikide leiukohti ja kaitsealasid. Kuid on erandeid liikidest, kelle puhul peab analüüsima väärtuse esinemist laiemas puhvris, kui seda on 250 meetrit. Eranditest tingituna hinnatakse mõju antud juhul must-toonekurele ja väike-konnakotkale.

Kavandatav liivakarjäär asub väike-konnakotka (KLO9124366) kodupiirkonnas, milleks võib üldistatult pidada 2 km raadiusega ringikujulist ala ümber pesa.

Mõjualasse jääb must-toonekure elupaik (KLO9128709) olles mäeeraldisest umbes 6 kilomeetri kaugusel.

Teised kaitsealused liigid jäävad tegevusalast kaugemale kui 300 m.

LKS § 55 kohaselt on kaitsealuse loomaliigi isendi tahtlik surmamine, välja arvatud eutanaasia eesmärgil, on keelatud. Lõige 6 täpsustab, et kaitsealuse loomaliigi isendi püüdmine ja tahtlik häirimine paljunemise, poegade kasvatamise, talvitumise ning rände ajal on keelatud, välja arvatud LKS § 58 lõigetes 4 ja 5 ning §-s 582 sätestatud juhul.

3.1.4. Tegevuse energiakasutus

Peamised energiatarbijad karjääri avamise järgselt on karjääris töötavad seadmed ja masinad. Energiat kulub ettevalmistustöödeks (piiride märkimine, kõrghaljastuse eemaldamine, katendi eemaldamine), maavara kaevandamiseks ja kaevise laadimiseks transpordivahenditele.

3.1.5. Tegevusega kaasnevad tegurid, nagu heide vette, pinnasesse ja õhku ning müra, vibratsioon, valgus, soojus, kiirgus ja lõhn

Maavara kaevandamisega mõjutatakse alati suuremal või vähemal määral looduskeskkonda. Mutiliivakarjääris kaevandamisel on peamiseks keskkonda mõjutavateks teguriteks

maastikupildi visuaalne muutumine, müra, õhusaaste (tolm). Teatud määral võib olla mõju ka pinna- ning põhjaveele.

Pinna- ja põhjavesi

Muti maardlas levib vabapinnaline kvaternaarisetete veekiht, mille veepidemeks on maardla geoloogilise läbilõike alumises osas paiknevad savikad setted. 09.04.2024. a toimunud geoloogiliste välitööde käigus fikseeriti vee olemasolu kaevandites sügavustel 29,39–30,60 abs m (keskmiselt 30,0 abs m). Mõõdetud tasemed järgisid üsna hästi sõmera kruusliivakihi lamamis paiknevate savikate setete pealispinda, jäädes sellest pinnast keskmiselt 0,4 m jagu kõrgemale. Täheldatav on mõningane veetaseme langus ida suunas. Selline veekiht sõltub peamiselt sademetest, mistõttu võivad erinevatel aastatel ja erinevatel aastaegadel mõõdetud veetaseme kõrgused tugevalt varieeruda. Kui kogu maavaravaru väljatakse, tekib alale veekogu (eeldatav veetaseme abs kõrgus 30,0 m), mida on võimalik korrastada veekoguks või tagasi täita.

Muti liivakarjäär kattub edelaosas, pindalal 0,05 ha Muti maaparandussüsteemiga, mille kood maaparandussüsteemide registris on 6112351120110. Karjäärist 2 m kaugusel põhja pool asub nimetatud maaparandussüsteemi eesvoolu kaitsevöönd (vid: 61123511201100011M).

Lähimaks veekoguks on Künnapoja peakraav (EELIS kood VEE1123511) jäädes 800 m idasuunda. Mäeeraldisel on üks kraav. Muud veekogud puuduvad. Looduslikud veekogud asuvad tegevuse mõjualast väljaspool.

Kaks ülemist plokki (plokk 1 ja plokk 2) paiknevad veetasemest kõrgemal, kuid alumine plokk (plokk 3) madalamal.

Maavara kaevandamine karjääris avaldab mõju pinna- ja põhjavee tasemele ning piirkonna veerežiimile sh kaevudele eelkõige siis, kui põhjavee tasemest allpool oleva maavara kaevandamisel alandatakse (pumbatakse vett välja ja/või suunatakse kraavide abil isevoolliselt suublaks olevasse veekogusse) karjääris veetaset või veetase alaneb väljatava maavara mahu arvel.

Keskkonnaameti hinnangul puudub tegevusel negatiivne mõju, kuna põhjaveetaset ei muudeta, vee väljapumpamist või ärajuhtimist ei toimu. Kaevatav varu jäetakse nõrguma ning vesi saab pinnasesse tagasi voolata. Põhjaveetaseme muutus väljakaevatava mahu arvelt on ebaolulise suurusega, kuna see taastub sademetest ning nn alanduslehtrit ei teki.

Seega puudub kaevandamisel mõju piirkonna veetasemele.

Lähimad puurkaevud asuvad ~141 m kaugusel põhja pool Tooma kinnistul (katastritunnus: 80801:001:0609, puurkaev nr PRK0006360) ning ~366 ja ~399 m kaugusel edelas Madaramäe maaüksusel (katastritunnus: 80801:001:0022, puurkaevud nr PRK0003353 ja PRK0019281). Lähim majapidamine on 333 m kaugusel.

Mõju elanike veetarbimisele ei ole eeldada. Kuna ei ole oodata mõju vee kvaliteedile ega veetasemele puudub vajadus otseselt vee seireks. Lähim elamu asub piisavalt kaugel. Mõju pole eeldada ka lähimatele puurkaevudele.

Katendi koorimise tõttu suureneb kogu alal otse põhjavette infiltreeruva vihmavee osatähtsus. Alalt eemaldatakse mullakiht, mis täidab olulist osa sademevee sidumisel. Kui enne katendi eemaldamist osa sademeveest omastavad taimed ja osa mullas seotud veest aurustub, siis kasvukihi eemaldamisel on karjäärialal infiltratsioon kiirendatud ja suurem kogus sademeveest jõuab põhjavette. Sellel tegevusel võib teatud määral mõju põhjaveele olla, kuid liiva ja kruusa filtreeriva omaduse tõttu ei ole see eeldatavalt oluline, kui karjääris toimetamisel peetakse kinni ohutusnõuetest ja reostuste ohtu minimeeritakse.

Maa- ja Ruumiameti geoportaali kaardirakenduse (Eesti põhjavee kaitstuse kaardi 1:400 000) järgi jääb mäeeraldis keskmiselt kaitstud põhjaveega alal, kus põhjavesi on looduslikult kaitstud maapinnalt lähtuva punkt- või hajureostuse suhtes.

Taotletava karjääri võimalik mõju põhja- ja pinnaveele on seotud kaevandamiseks kasutatavate seadmete avariilukordadega. Kõige tõenäolisem mäeeraldisel toimuda võiv õnnetusjuhtum on seotud õli või kütuse lekkega. Karjäärimasinate avariilukordade ennetamiseks tuleb neid perioodiliselt kontrollida ja kohapeal neid mitte hooldada või äärmisel vajadusel tegema seda selleks ette nähtud hooldusplatsil, kus peavad olemas olema õli kogumise ja tõrje vahendid. Võimalike rikete ning avariide tagajärjel tekkiva kütuse- või õlireostuse likvideerimiseks peab karjääris olemas vajalikus koguses absorbenti (näiteks turvas, saepuru või sünteetilised absorbendid), millega saab tekkinud reostuse kokku korjata. Leevendusmeetmete õigeaegsel rakendamisel on võimalik pinna- ja põhjavee reostamist vältida. Võimaliku keskkonnamõju minimaliseerimiseks jälgitakse ohutustehnika ja keskkonnohutuse reegleid. Mäetöödel välistatakse pinnase ja vee reostumine. Karjääris töötava seadme tehnilise rikke korral, mille tulemusena võib pinnas saastuda, tuleb reostatud pinnas koheselt eemaldada. Masinate tehniliste rikete vältimiseks tuleb kasutada kaasaegset ja ohutusnõuetele vastavat tehnikat. Töid korraldatakse tööohutusjuhendite ja normdokumentide nõuete kohaselt. Avariide likvideerimise viisid planeeritakse põhjalikumalt kaevandamise projektis.

Eelduslikult ei kasutata kaevandamistöodel keskkonnohtlikke ja mürgiseid aineid, mistõttu on oht (vee)keskkonna reostumiseks keskkonnohtlike ainetega minimaalne.

Eeltoodu kokkuvõtteks, kaevandamise lubamine taotletud ulatuses eeldatavalt ei mõjuta oluliselt piirkonna kaeve ega veerežiimi. Kaevandamisel, kaevisse laadimisel või masinate hooldamisel ja tankimisel tuleb naftasaaduste pinnasesse ja põhjavette sattumise võimalus minimeerida. Kaevandamisel tuleb kasutada vaid korrasolevat kaevandamistehnikat ning tehnika hooldamist ja remonti tuleb teha vaid selleks kohandatud alal.

Müra

Tegevusega kaasneva müra levik ümbruskonda sõltub kasutatavast tehnikast, tööprotsessidest ja ümbritsevatest keskkonnatingimustest. Kaevandamise käigus tekib müra peamiselt kahest

allikast: transpordimüra ja kaevandamise käigus masinate poolt tekitatav müra. Välisõhus leviva müraga seonduvat reguleerib atmosfääriõhu kaitse seaduse §-d 55-66 ja keskkonnaministri 16.12.2016 määrus nr 71 „Välisõhus leviva müra normtasemed ja mürataseme mõõtmise, määramise ja hindamise meetodid“ (*määrus nr 71*).

Punktmüraallikatel (karjääris töötavad masinad nt ekskavaator, rataslaadur, kallurauto) on olulisimaks parameetriks nende tekitatav helivõimsustase. Helivõimsustase on akustiline energia, mida allikas kiirgab. Müratase ehk helirõhutase on helivõimsustaseme ja kauguse funktsioon, mis tähendab, et müratase mingis punktis sõltub allika ja vastuvõtja vahelisest kaugusest ning allika helivõimsustasemest. Täismassiga 12 t ja raskemate veokite müratase on ca 84 – 95 dB, rataslaaduritel ja ekskavaatoritel ca 100 – 109 dB. Karjääris enim kasutatav masin on ekskavaator, abimehhanismidena kasutatakse vajadusel ka rataslaadurit.

Transpordi (joonmüraallikate) puhul on olulisimaks parameetriks liiklussagedus, millest sõltub transpordivahendite müraemissioon keskkonda. Mida suurem on liiklussagedus, seda suuremaks ja ühtlasemaks kujuneb müratase teede lähiümbruses. Lisaks liiklussagedusele mõjutab transpordi puhul müra teket ka teekate (asfalt, kruuskate), liikumiskiirus ja raskete sõidukite osakaal.

Ümbruskonnale kõige häirivamat müra tekitab katendi koorimine karjääri avamisel. Loodusliku materjali töötlemiseks kasutatakse tavapäraselt mobiilset purustus-sorteerimissõlme.

Vastavalt määrusega nr 71 kehtestatud piirväärtustele tohib elamutega piirkonnas (II kategooria elamuala) olla tööstusmüra piirtase päeval 60 dB ja öösel 45 dB. Piirtase on näitaja, mis üldjuhul iseloomustab rahuldavaid akustilisi tingimusi ja mida kasutatakse olemasoleva olukorra hindamisel, kusjuures olemasolevatel aladel ja ehitistes ei tohi müra ületada piirtaset.

Maavara kaevandamise, töötlemise ja transportimisega kaasneb müra, mida tekitavad karjääris töötavad kaevandamismasinad. Ekskavaatori, kopplaaduri ja kallurite müratase jääb vahemikku 90-110 dB, purustus-sõelumissõlme müratase kuni 110 dB piiresse. Tööpäeva keskmisena jääb müratase eelpool märgitud piiridest väiksemaks, sest masinad ei tööta pidevalt täisvõimsusel. Ümbruskonnale kõige häirivamat müra tekitab katendi koorimine karjääri avamisel, järgnevatel mäetöödel asuvad töötavad masinad katendivalli varjus ja karjäärisüvendis, mis hinnanguliselt vähendab mürataset kuni 10 dB võrra.

Põhikaardi andmetel asub lähim elamumaa (II kategooria ala, olemasolev õuemaa) Mutiliivakarjäärist ca 333 m kaugusel. Seletuskirjas toodud arvutuste kohaselt on elamule lähimas karjääri osas töötamisel arvutuslik maksimaalne müratase avamaastikul lähima elamu juures 44 dB.

Arvutuslik tase vastab määrusega kehtestatud piirnormidele ning seega ei ole põhjust arvata, et Muti liivakarjääris kaevandamine põhjustaks ülenormatiivse müra levimist õuealadele. Arvutuses ei ole muuhulgas arvestatud müra levikut tõkestavate elementidega (müravallid, tehnika asumine süvendis, metsatukad) ega muude looduslike tingimustega, mistõttu on arvutuses tegu mõnevõrra ülehinnatud müratasemega. Eelnevat arvestades on mürahäiring

vähetoenäoline ja kaevandaja saab vajadusel müra leviku piiramiseks sihipäraselt rajada uusi katendivalle, või tehes olemasolevaid kõrgemaks. Valdavas osa ilmakaartest on karjääri ala piiratud metsaga, mis on samuti müralevikut takistav faktor.

Tegelik olukord võib siiski arvutuslikust erineda. Keskkonnaloa omajal tuleb tagada seadusega kehtestatud piirnormidest kinnipidamine ning võtta kasutusele kõik võimalikud meetmed mürahäiringu tekke ja leviku vähendamiseks.

Keskkonnaamet seab keskkonnaloale järgmised tingimused, mis muuhulgas lähtuvalt kohaliku omavalitsuse 21.11.2024 otsusest nr 306 ja arendaja ettepanekust:

- *karjääri lubatud tööajaks on tööpäevadel ajavahemikul 8.00-17.00. Öörahu ajal, nädalavahetustel ja riigipühadel peab töötamine olema keelatud. Nimetatud tööaja piiranguid on võimalik loa kehtivuse ajal muuta poolte kirjalikul kokkuleppel teavitades sellest loa andjat.*

Kõrvaltingimuse sõnastust võidakse täpsustada keskkonnaloa andmise korralduses.

Osakesed (tolm)

Liiva kaevandamisel on võimalikeks osakeste ehk tolmu allikateks maavara ammutamis- ja laadimisprotsessid ning toodangu väljaveoga seotud transport. Osakeste eraldumine mäeeraldisel toimuvatest tööprotsessidest sõltub kaevandamise tehnoloogiast, kaevise kohapealsest töötlemisest kui ka ilmastikutingimustest (tuul, sademed jne). Transpordil kaasneb tolmu eraldumine kruuskattega teedel liiklemisel transpordivahendite (eriti raskeveokite) ratastelt ning lahtistelt koormatelt. Veose katmise nõuded on toodud liiklusseadustikus ja selle alamaktides.

Looduslikult on kaevandatav liiv niiske ega põhjusta märkimisväärse õhusaaste tekkimist. Keskkonnaministri 14.12.2016 määruse nr 67 „Tegevuse künnisvõimsused ja saasteainete heidete künniskogused, millest alates on käitise tegevuse jaoks nõutav õhusaasteluba“ (määrus nr 67) ja selle lisa 1 kohaselt on õhusaasteluba vaja, kui tegevuse käigus eraldub ühe aasta jooksul atmosfääri osakesi (PM_{SUM}) enam kui 1 tonn. Taotluse seletuskirjas toodud arvutuste kohaselt õhusaasteluba vaja ei ole, kuna osakeste summaarne heitkogus ei ületa määruses nr 67 sätestatud künniskogust.

Seletuskirja kohaselt Muti liivakarjääri keskmise aastamäära kaevandamisel on tahkete osakeste summaarne heitkogus ~0,22 t/a ning keskkonnaministri 14.12.2016 määruses nr 67 toodud künniskoguseid kaevandamistegevuse käigus ei ületata.

Karjääris töötavad ekskavaatorid/kopplaadurid ning materjali väljaveol kasutatavad kallurautod eraldavad õhku heitgaase, mille tase ei tohi ületada lubatud piirmäärasid. Tehniliselt korrasoleva kaevandamistehnika kasutamisel heitgaasid hajuvad ning nendes esinevate saastekomponentide sisaldus on võrreldav igapäevakasutuses olevate mehhanismide (veokid, põllumajandusmasinad jmt) poolt eraldatavate kogustega. Veokite heitgaaside piirväärtused on kehtestatud valmistaja tehase poolt ning neid kontrollitakse masinate tehnoülevaatusel. Transpordil tekkivad tolmu heitkogused sõltuvad liiklusintensiivsusest, kasutatavate masinate massist ja sõidukiirusest,

teede peente osakeste sisaldusest, tee laiusest ja tööajast.

Tolmu tekib laadimisprotsessi käigus materjali kukkumisel kallurisse, purustisse või puistangusse. Osakesi tekib ka karjäärialal töötavate masinate ümbruses, kuid nende levik on lokaalse iseloomuga. Kaevandamismasinate poolt tekitatava tolmu hulk on väike, sadestudes praktiliselt õhkutõusmise koha lähedale. Kaugemale võib levida tolmu toodangut vedavatest kallurautodest, kuna nende kiirus on suurem. Kallurid tõstavad tolmu nii karjäärisesestel- kui ka väljaveoteedel. Arvestades, et veokite liikumiskiirus on karjäärides piiratud (tavaliselt kuni 30 km/h) ning karjäärisesed veoteed on lühikesed ja järskude tõusudega, siis ei saa sõidukid suurt kiirust arendada. Töötavates karjäärides tehtud vaatluste järgi võib hinnata, et transpordi tõttu tekkiv õhusaaste võib levida lagedal maastikul keskmise tuulega 200 – 250 m kaugusele.

Vältimaks liigset tolmuteket, sh läheduses asuvale riigimaanteele, tuleb tegevusega arvestada järgmisi tingimusi:

- *karjääri tegevusega seonduva õhusaaste leviku piiramiseks tuleb kaevandamise ja vedude perioodil kuival ajal, kui ööpäeva keskmine välistemperatuur on üle +5⁰ C, niisutada karjääriseseid teid ja platse. Kui kaevandamist (maapõueseaduse § 6 alusel) ei toimu, ei ole kohustust teid kasta.*

Kõrvaltingimuse sõnastust võidakse täpsustada keskkonnanaloo andmise korralduses. Kõrvaltingimuse korrektsel täitmisel ei ole eeldatavalt ette näha osakeste ülenormatiivse kontsentratsiooni teket ja levikut väljapoole mäeeraldise teenindusmaa piire. Ülenormatiivse tolmu kontsentratsiooni levimine mäeeraldise piiridest välja võib juhtuda ekstreemumitel ehk halbade tingimuste kokkulangemisel (suur tuulekiirus, kuivad tingimused, tööesi on vahetult mäeeraldise piiril). Keskkonnanaloo omajal tuleb võtta kasutusele kõik võimalikud meetmed häiringute vähendamiseks.

Valgus, soojus, kiirgus ja lõhn

Valgus-, soojus-, kiirgus- ega lõhnareostust tegevusega ümbruskonnale eeldatavalt ei kaasne.

Liiva

kaevandamisega selliseid mõjusid ei teki või on need ebaolulise suurusega.

Vibratsioon

Lähtuvalt töötervishoidu käsitlevatest õigusaktidest on karjääris töötavale tehnikale kehtestatud vibratsiooni piirnormid juba valmistajatehases. Karjääris töötav tehnika peab vastama kehtestatud normidele. Muti liivakarjääris ei viida läbi lõhkamisi, seega vibratsiooni tekkimist kavandatava tegevuse elluviimisel ette näha ei ole.

3.1.6. Tekkivad jäätmed ning nende käitlemine

Jäätmeseaduse § 7¹ lõike 1 kohaselt loetakse kaevandamisjäätmeteks jäätmed, mis on tekkinud maavarade uuringute, maavarade kaevandamise, rikastamise ja ladustamise ning kaevandamise töö tulemusena. Selle kohaselt võib mäeeraldisel kirjeldatud tegevuse tulemusel

kaevandamisjäätmeks kvalifitseerida kooritud katendit.

Taotluse kohaselt korrastatakse metsamaaks ning veekoguks. Korrastamiseks mittevajalik katend võõrandatakse. Kaevandamise ajal on katendivallid efektiivsed müra- ja tolmutõkked. Eelnevale tuginedes ei ole antavale keskkonnaloale jäätmete eriosa lisamine vajalik.

Karjäärialale on keelatud prügi ladustada. Keskkonnale ohtlikud jäätmeladused tuleb koguda teistest jäätmetest eraldi (määrdeõlid, pliiakud, patareid, õlised kaltsud jms) ja käidelda nõuetekohaselt (viia jäätmekäitlusele vms).

3.1.7. Tegevusega kaasnevate avariilukordade esinemise võimalikkus, sealhulgas heite suurus

Kaevandamisel tuleb rangelt jälgida, et ei satuks kütust või õli pinnasesse. Mäetöödel on potentsiaalseteks reostusallikateks karjääri mäemasinate tehnilised avariid. Selle tulemusel võib pinnasesse sattuda diiselkütust ja/või määrdeaineid, millega võidakse saastada nii pinnast kui ka vett. Selle vältimiseks tuleb pidevalt jälgida masinate tehnilist seisundit ning planeerida karjääri projektis avariide likvideerimise viisid. Tuleb tagada kütte- ja määrdeainete pinnasesse sattumise vältimiseks ettenähtud kaitsevahendite olemasolu ja korrashoid. Remontimine peab toimuma selleks ettenähtud kohtades. Võimaliku tekkinud reostuse likvideerimiseks peab olema karjääris töötajatel teada kindel tegevusplaan.

3.1.8. Tegevuse seisukohast asjakohaste suurõnnetuste või katastroofide oht, sealhulgas kliimamuutustest põhjustatud suurõnnetuste või katastroofide oht teaduslike andmete alusel

Tegevuse seisukohast asjakohaste suurõnnetuste või katastroofide oht puudub.

3.2. Kavandatava tegevuse asukoht ja mõjutatav keskkond

3.2.1. Olemasolev ja planeeritav maakasutus ning seal toimuv või planeeritav tegevus

Ülevaade olemasolevast ning planeeritavast maakasutusest ja tegevusest on antud ptk-s 3.1.1.

Tegemist on uue karjääri rajamisega endisele õuemaale, maakasutus muutub. Küll aga on see osaliselt taastatav ala korrastamisega veekoguks ning metsamaaks.

3.2.2. Alal esinevad loodusvarad (sh maa, muld, pinnas, maavara, vesi ja looduslik mitmekesisus, nende kättesaadavus, kvaliteet ja taastumisvõime)

Alal esinevatest loodusvaradest on toodud ülevaade eelhinnangu punktis 3.1.1. Kavandatud on uue liivakarjääri rajamine, kus leidub täite- ning ehitusliiva.

Liiv ja kruus looduses ei taastu, mistõttu on tegemist taastumatute loodusvaradega ning puudub looduskeskkonna vastupanuvõime. Kaevandamise käigus muutub kaevandatava ala maastik ja

looduslik mitmekesisus täielikult. Maakasutus taastatakse kaevandamise lõppemisel või luuakse uus maakasutus, mis tõstab ala looduslikku mitmekesisust pikemas perspektiivis. Ala on valdavas osas endine õuema kolvik, mistõttu tegu ei ole oluliselt loodusressurssidega alaga. Tegu on inimõjuga ala, arvestades ka, et ümbruskonna maastik on suures osas kasutusel põllumajanduslikul eesmärgil või transport (riigimaantee).

Looduslikult mitmekesised alad jäävad eemale ning mõjualast väljapoole. Vett ressursina ei kasutata.

3.2.3. Keskkonna vastupanuvõime, mille hindamisel lähtutakse märgalade, jõeäärsete alade, jõesuudmete, randade ja kallaste, merekeskkonna, pinnavormide, maastike, metsade, Natura 2000 võrgustiku alade, kaitstavate loodusobjektide, alade, kus õigusaktidega kehtestatud nõudeid on ületatud või võidakse ületada, tiheasustusega alade ning kultuuri- või arheoloogilise väärtusega alade vastupanuvõimest

Maavara kaevandamisega kaasneb mäeeraldise piires mäetööde käigus maastiku muutus ja olemasoleva taimkatte hävimine. Planeeritav tegevus sarnaneb oma olemuselt ehitustegevusega. Nagu iga ehitustegevusega, võib ka maavara kaevandamisega kaasneda keskkonnahäiringuid. KeÜS § 3 lõike 1 kohaselt on keskkonnahäiring inimtegevusega kaasnev vahetu või kaudne ebasoodne mõju keskkonnale. Keskkonnaloaga lubatud tegevusega kaasneda võivateks peamisteks keskkonnamõjudeks on kaevandamise tehnoloogilise protsessi ja transpordiga kaasnev müra ja osakeste heide välisõhku ning mõju maastikule ja maakasutusele.

Kaevandamistegevusega kaasneda võiva osakeste heitme või müra häiringu mõju ei ulatu kaevandamistegevuseks kasutatavale tehnoloogiale õigusaktidega seatud tehnilistest piirangutest ja väljatava maavara looduslikust niiskusest tulenevalt eeldatavalt kaugemale kui 250-300 m. Kuivema ilma korral, avamaal võib toodangu transportimisel välisõhku paiskuv osakeste kogus tugevama tuule korral kanduda ka mainitust kaugemale. Selliste olukordade vältimiseks seatakse keskkonnaloale kõrvaltingimused asjakohaste leevendusmeetmete rakendamiseks.

Kaevandamistegevus toob endaga kaasa maastiku pikaajalise või püsiva muutumise. Samas on näiteks majanduslikust aspektist oluline ka taastumatute maavarade jätkusuutliku kasutamise tagamine. Karjääri töötamise jooksul looduslik mitmekesisus paratamatult vaesub. Pikemas perspektiivis see taastub.

Keskkonnaametile teadaolevalt ei esine taotletava karjääri mõjupiirkonnas alasid, kus õigusaktidega kehtestatud nõudeid oleks ületatud või võidakse ületada. Karjäär ei asu tiheasustusalal ning sellel puuduvad kultuurimälestiste registrisse kantud kultuuri- või arheoloogilise väärtusega alad.

Kultuuripärand ja kultuurimälestised

Muti liivakarjääri teenindusmaast jääb ~80 m kaugusele põhja suunda arheoloogiamälestis kivikalme (vid: 11831) ja selle kaitsevöönd (id: 8407516). ~140 m kaugusel põhja pool asub arheoloogiamälestis kalmistu „Kalmemägi“ (vid: 11830) ja selle kaitsevöönd (id: 8409945).

Mõju nimetatud objektile ei ole eeldada. Tegevusi selle alal ei toimi ning eelduslikult on minimaalne vahemaa 80 m piisav. Objekti müra või tolm ei mõjuta ning veerežiimi ei muudeta.

Lähim kultuurpärandi objekt on Maa- ja Ruumiameti kaardirakenduse alusel 230 m kaugusel asuv Pärnu-Paide maantee lõik (ajalooline teelõik). Mõju sellele objektile ei ole eeldada. See jääb piisavalt kaugemale, kuhu mõjutegurid ei ulatu.

Looduskaitse

Taotletaval mäeeraldisel looduskaitsetelised objektid looduskaitseaduse (LKS) § 4 tähenduses puuduvad. Ülevaade nendest objektidest on toodud 3.1.3.

Mõju Natura 2000 aladele

Lähim Natura 2000 ala mäeeraldisel on Mõrdama loodusala (RAH0000287) asudes umbes 3,2 km kaugusel ja seega võimalikust mõjualast väljaspool. See on piisav vahemaa, et välistada objektiivselt kaevandamisega seotud tegurite jõudmist alale. Nende alade vahele jääb suures osas metsamaa, mis on näiteks tolmu, müra levikut takistavate omadustega. Veerežiimi muutusi ei esine ulatuses, mis võiks Natura 2000 alasid negatiivselt mõjutada. Mõju ei ole eeldada ka transpordi kasvust, kasutatakse olemasolevaid teesid kehtivate normidega kooskõlas.

Seetõttu on objektiivselt negatiivne mõju Natura 2000 aladele välistatud ning Natura eelhindamise koostamine ei ole vajalik.

Mõju must-toonekurele

Must-toonekurg (*Cicconia nigra*) on loodusliku metsamaastiku lind, kelle elupaiku iseloomustab varjuliste vooluveekogude olemasolu. Must-toonekurg on Eestis pesapaiga suhtes väga valiv ja eelistab inimtegevusest kaugel ja jõgede läheduses asuvaid puistusi ning väldivad pesitsemist metsaservas. Liik on Eesti punase nimestiku järgi väljasuremisohus ning looduskaitseaduse alusel arvatud haruldase ja hävimisohus liigina I kaitsekategooria liikide hulka. Linnudirektiivi alusel on liigi nii lühi- ja pikaajalise populatsiooni trend langev.

Liigi kodupiirkond on 20 km raadiuses pesast ning see on ala, kust ta otsib sobivatest vooluveekogudest toitu. Liigi toitumisalade degradeerumine on Eestis kriitilise tähtsusega ohutegur, mistõttu on oluline tagada vooluveekogude hea seisund. Kavandatava tegevusega ei ole ette nähtud tegevusi, mis vooluveekogusid ebasoodsalt mõjutaks.

Samuti ei ole ette näha pesitusaegset häiringut, sh müra tulenevat häiringut, kuna võimalikku mõjualasse jääv must-toonekure elupaik (KLO9128709) asub mäeeraldisest umbes 6 kilomeetri kaugusel.

Mõju väike-konnakotkale

Kavandatav liivakarjäär asub väike-konnakotka (KLO9124366) kodupiirkonnas, milleks võib

üldistatult pidada 2 km raadiusega ringikujulist ala ümber pesa. Selles raadiuses toimub suurem osa kotkaste igapäevategevusest. Liigi eelistatud toitumisbiotoopideks on erinevad rohumaad, kuid nad peavad jahti ka teistel avamaakõlvikutel. Väike-konnakotkas on üks Euroopa arvukamatest kotkastest. Liigi praeguseks arvukuseks Eestis võib hinnata 600-700 paari. Liik on Eesti punase nimestiku järgi ohulähedane ning looduskaitseaduse alusel arvatud haruldase ja hävimisohus liigina I kaitsekategooria liikide hulka. Linnudirektiivi alusel on liigi lühi-ja pikaajalise populatsiooni trend vastavalt satbiine ja tõusev.

Liigi peamised ohutegurid on pesapaikade ja saagialade kvaliteedi langus ning pesitsusaegne häirimine. Mäeeraldisel on hoonestus ja puuderinne, mis muudab ala liigile mitesobivaks toitumisalaks ja seega karjääri avamine ei muuda toitumisala tingimusi.

Mäeeraldis asub liigi elupaigast umbes 1600 meetri kaugusel. Tegevusega kaasnevalt ei ole eeldada ka pesitsusaegsest või ka pikaajalist püsivat häiringut, kuna pesapaik asub piisavalt kaugel (pesapuust kuni 300 meetri ulatuses olevad tegevused võivad tekitada häiringu).

Mõju maastikuilmele

Maastikupildi visuaalne muutumine on maavara kaevandamise juures paratamatu ning selle mõju on leevendatav ala kaevandamisjärgse korrastamisega, mis tulenevalt seadusandlikust korrast on kaevandajale kohustuslik. Karjääriala korrastatakse kaevandamise järgselt rohumaaks ja veekoguks. Mõju maastikule ei ole aga olulise suurusega, kuna ka hetkel on tegu piirkonnas lagedama alaga (haritav maa, õuema), mis ka karjääri töötamise ajal on avatud. Mõju võib olla puittaimestiku eemaldamisel, mis eelduslikult maastikupilti oluliselt ei muuda.

Korrastamisel muutub ala rohumaaks ja veekoguks, mistõttu sulandub see maastikuliselt olemasoleva maastikuga üheks. Tekkivat veekogu on võimalik maastiku sobitada nii, et see ei jää häiriv. Veekogud on loomulik osa piirkonna maastikust.

Mõju rohelisele võrgustikule

Ala ei ole rohevõrgustik. Mõju tegevuse tõttu rohevõrgustiku aladele puudub. Need jäävad eemale metsamaastikku. Kuna läheduses on aktiivse liiklusega riigimaantee ning põllumajanduslikud maad, siis see vähendab ala olulisust rohelise võrgustikuna. Samas, loomade liikumist karjäär eelduslikult ei takista ning tekkiv veekogu ja rohumaa teatud määral suurendavad ala mitmekesisust (võrreldes põllumajandusliku maaga, kus see on madal).

3.2.4. Inimese tervis ja heaolu ning elanikkond

KeÜS § 23 lõige 1 sätestab, et igaühel on õigus tervise- ja heaoluvajadustele vastavale keskkonnale, millega tal on oluline puutumus. Lõike 2 kohaselt on oluline puutumus isikul, kes viibib tihti mõjutatud keskkonnas, kasutab sageli mõjutatud loodusvara või kellel on muul põhjusel eriline seos mõjutatud keskkonnaga. KeÜS § 3 lõike 1 kohaselt on keskkonnahäiring ka selline ebasoodne mõju keskkonnale, mis ei ületa arvulist normi või mis on arvulise normiga reguleerimata. Siiski tuleb võimaliku keskkonnahäiringu tekkimist võimalusel ennetada ning kui

see pole võimalik, võtta kasutusele leevendusmeetmed. Keskkonnaloa omanikul on kohustus hüvitada kaevandamisega tekitatud kahju sõltumata oma süüst (MaaPS § 93 lõige 1).

Muti liivakarjääris kaevandamisel on peamiseks keskkonda mõjutavateks teguriteks maastikupildi visuaalne muutumine, müra, õhusaaste ja võimalik mõju põhjaveele.

Ümbruskonna maad (mis ei ole hõlmatud kaevandamisega) on valdavalt kasutuses maatulundusmaana – põllu- ja metsamaana, läheduses asub ka elamumaid ja majapidamisi. Tegemist on hajaasustusega. Muti liivakarjääri töötamine ei piira otseselt ümbruskonna põllumaade kasutamist ega metsa hooldamist ja kasvatamist. Lähim elamu jääb mäeeraldisest 333 m kaugusele. Muud elamud jäävad kaugemale.

Lähipiirkonnas suurtööstuseid teadaolevalt ei ole.

Karjääri avamisega maastikupilt oluliselt ei muutu, tulenevalt asjaolust, et see on juba praegu suuremas osas lagedam ala.

Masinatest lähtuvat mürataset vähendab lisaks loomulikule heli neeldumisele kaevandamise käigus tekkiv süvend, kus masinad asuvad. Karjääris on müra summutavateks täiendavateks teguriteks karjääri seinad ja katendist vallid. Muti liivakarjääri keskkonnaloale kavandatakse lisada mitmeid kõrvaltingimusi, mille täitmine eeldatavalt tagab, et tekkida võivad keskkonnahäiringud on minimaalsed ja leevendatavad (loetletud punktis 3.1.5).

Maavara kaevandamisel tekkiv tolmu kogus on minimaalne tulenevalt liiva looduslikust niiskusest. Transpordil tekkiva õhusaaste vältimiseks tuleb karjäärisiseseid teid regulaarselt niisutada või töödelda vastavate vahenditega. Väljaspool mäeeraldist ja selle teenindusmaad asuvate avalikus kasutuses olevate teede korrashoiu eest vastutab tee omanik, sõlmides vajadusel selleks vajalikke kokkuleppeid teed kasutada soovivate isikutega. Õhusaaste tekkimise ja leviku vähendamise eesmärgil kantakse keskkonnaloale asjakohased kõrvaltingimused (loetletud punktis 3.1.5).

Kaevandamise lubamine taotletud ulatuses ei halvenda väljakujunenud põhjavee režiimi, kuna kaevandamise käigus põhjaveetaset ei muudeta ning väljapumpamist ei toimu. Võimalik mõju põhja- ja pinnaveele on seotud kaevandamiseks kasutatavate seadmete avariilukordadega. Kuna kasutatav tehnika sisaldab ja kasutab töötamiseks määrdeaineid ja kütust, siis on võimalik, et esineb nende lekkeid. Kasutades tehniliselt korras seadmeid ja neid regulaarselt hooldades, on lekete tõenäosus väike ja lekked kiiresti avastatavad. Samas avariilukorra tekkimise tõenäosus ei ole suurem, kui mõnes teises rasketehnikaga seotud tegevusalal (nt põllumajandus).

Kõige tõenäolisem pinnase kvaliteeti mõjutav avari on diiselkütuse või õli leke masinatest, mis kaevandamistöõde käigus võib juhtuda. Reostuse vältimiseks tuleb rangelt jälgida, et kaevandamis- ja laadimiskohtades ei satuks diiselkütust ega määrdeõli karjääri põhja. Seadmete tankimine ja hooldus peab toimuma väljaspool karjääri või selleks spetsiaalselt ettevalmistatud platsil, mis on varustatud õlitõrje vahenditega. Õnnetuse kohas tuleb reostunud pinnas kiiresti eemaldada ja anda üle vastavat litsentsi omavale jäätmekäitlusasutusele.

Tasakaalu hoidmine inimeste heaolu ja kaevandamistegevuse vahel on oluline. Mõistetavalt võib tulenevalt iga indiviidi isiklikust tundlikkusest olla maavarade kaevandamisel ebasoodne mõju vaatamata võimaliku häiringu õigusaktides sätestatud normeeritud piiridesse jäämisel. Keskkonnaloale kõrvaltingimuste seadmise eesmärk on leevendada kaevandamisest tulenevaid häiringuid eluhoonete ümbruses ja õuealal ajal, mil väljakujunenud, valdavaks saanud tööaega silmas pidades viibivad elanikud kõige tõenäolisemalt kodus. Kuivõrd keskkonnaloa andmisest keeldumiseks pole alust, on otstarbekas kaaluda keskkonnaloale kõrvaltingimuste lisamist tekkida võivate keskkonnahäiringute vähendamiseks.

3.3. Hinnang keskkonnamõju olulisusele

Eelnevast lähtudes võivad Muti liivakarjääri mäeeraldisel kaevandamistegevusega kaasnevateks peamisteks mõjudeks olla müra ja mõju välisõhule ja maastikule. Põhjavee kvaliteeti ja taset ei mõjutata.

3.3.1. Mõju suurus, mõjuala ulatus, mõju ilmnemise tõenäosus ja aeg, mõju laad, tugevus, kestus, sagedus ja pöördumus

Keskkonnaamet käsitleb kavandatava tegevuse mõjualana Muti liivakarjääri mäeeraldisel teenindusmaad ning ca 250-300 m ümber selle, kuna nii kaugele võib teoreetiliselt ulatuda müravõi tolmuhäiring. Arvutuslikult jäävad mõju suurused kehtestatud piirnormidesse, kuid vajadusel tuleb teostada kontrollmõõtmisi.

Kaevandamistegevusega kaasnevad häiringud avalduvad kaevandamise käigus keskkonnaloa kehtivusaja (15 aastat) jooksul. Perioodil, kui kaevandamist ei toimu, kavandataval tegevusel otseseid mõjusid ei ole v.a. visuaalne häiring.

Pärast kaevandamistegevuse lõppemist ning ala korrastamist lõpeb ka kavandatava tegevuse mõju. Eelhinnangu järelduste kohaselt ei teki kavandatava tegevuse elluviimisel olulist negatiivset keskkonnamõju, samas ümberkaudsetele elanikele tavapärasest mõnevõrra rohkem häiringuid (müra, õhusaaste) võib siiski tekkida. Võib eeldada, et häiringute esinemine on leevendatav ja võimalik. Asjaõigusseaduse § 143 lõige 1 sätestab, et kinnisasja omanikul ei ole õigust keelata gaasi, suitsu, auru, lõhna, tahma, soojuse, müra, põrutuste ja muude seesuguste teiselt kinnisasjalt tulevate mõjutuste levimist oma kinnisasjale, kui see ei kahjusta oluliselt tema kinnisasja kasutamist ega ole vastuolus keskkonnakaitse nõuetega. Mõjutuste tahtlik suunamine naaberkinnisasjale on keelatud. Kaebuste korral tuleb häiringute intensiivsust mõõta ning vajadusel korraldada töö karjääris ümber.

3.3.2. Mõju piiriülesus

Riigipiiri ülest mõju ette näha ei ole, riigipiir jääb karjäärialast enam kui 50 km kaugusele.

3.3.3. Kavandatava tegevuse koosmõju muude asjakohaste toimuvate või mõjualas planeeritavate tegevustega

Ümbruskonna maad on valdavalt kasutuses maatulundusmaana – peamiselt põllu- ja metsamaad. Tegemist on hajaasustusega, kus piirkonnas väga palju hoonestust ei asu. Tihedama asustusega alad jäävad kaugemale. Lähipiirkonnas suurtööstuseid teadaolevalt ei ole.

Lähim olemasolev karjäär, Selja III kruusakarjäär, jääb kaugemale kui 3 km. See on piisav vahemaa, et koosmõjud välistada. Arvestades, et Muti liivakarjääri mahud ei ole suured, ei ole koosmõju eeldada ka transpordi kasvust. Pärnu-Rakvere-Sõmeru tee on aktiivse liiklusega ning kasvav transport on olemasoleva liiklusega võrreldes väheoluline. Lisaks ei ole eeldada müra koosmõju määral, et see ületaks lähimate elamute juures kehtestatud piirnorme.

Piirkonnas puuduvad muud tegevused, millega koosmõju eelduslikult tekiks. Materjali kasutatakse ehitus ja teedehitus valdkonnas.

Keskkonnaloa omanik peab siiski täitma kõiki asjakohaseid õigusaktides sätestatud nõudeid ja loale kantavaid kõrvaltingimusi ning tegema omalt poolt kõik võimaliku, vähendamaks tekkivate keskkonnahäiringute esinemist ning levimist.

3.3.4. Ebasoodsa mõju tõhusa ennetamise, vältimise, vähendamise ja leevendamise võimalused

Muti liivakarjääris kaevandamisega kaasneda võivaid keskkonnahäiringuid on pikemalt käsitletud käesoleva eelhindangu punktides 3.1.5., 3.1.7 - 3.1.8., 3.2.3.-3.2.4 ja 3.3 ning siinkohal ei korrata. Eelhindangus esitatud kaalutluste alusel kavandab Keskkonnaamet keskkonnahäiringute leevendamiseks lisada antavale keskkonnaloale järgmised asjakohased kõrvaltingimused, mis tulenevad muuhulgas ka Tori Vallavolikogu 21.11.2024 otsusest nr 306 ja arendaja ettepanekust:

- *karjääri lubatud tööajaks on tööpäevadel ajavahemikul 8.00-17.00. Öörahu ajal, nädalavahetustel ja riigipühadel peab töötamine olema keelatud. Nimetatud tööaja piiranguid on võimalik loa kehtivuse ajal muuta poolte kirjalikul kokkuleppel teavitades sellest loa andjat;*
- *karjääri tegevusega seonduva õhusaaste leviku piiramiseks tuleb kaevandamise ja vedude perioodil kuival ajal, kui ööpäeva keskmine välistemperatuur on üle +5° C, niisutada karjäärisiseseid teid ja platse. Kui kaevandamist (maapõueseaduse § 6 alusel) ei toimu, ei ole kohustust teid kasta.*

Vajadusel täpsustatakse keskkonnaloale kantavate kõrvaltingimuste sõnastust keskkonnaloa andmise korralduses.

3.4. Eelhindangu järeldus

Eelhindamise tulemusena järeldab Keskkonnaamet, et kavandataval tegevusel puudub oluline keskkonnamõju, kuna:

1. Kavandatav tegevuskoht ei asu kaitstaval loodusobjektil ega Natura 2000 võrgustiku alal ning kavandatava kaevandamisega ei mõjutata ebasoodsalt kaitstavaid loodusobjekte ega Natura 2000 võrgustiku alasid;

2. Eelhindamise tulemusena selgus, et leevendusmeetmete kasutamisel eeldatavalt ei ületata kaevandamisel piirmäärasid müra ja õhusaaste osas;
3. Eelhindamise tulemusena selgus, et kaevandamine ei mõjuta väljakujunenud põhjaveerežiimi, kuna kaevandamine toimub olemasolevat veerežiimi muutmata ja reostuse teket tuleb hoolega vältida;
4. Mäeeraldisel maastik kaevandamistööde käigus häviv, kuid see on kvalitatiivselt hiljem osaliselt taastatav maa-ala korrastamisega.

KeHJS § 11 lõike 8¹ kohaselt KMH algatamata jätmise otsus peab muu hulgas sisaldama asjakohaseid KeHJS § 6¹ lõike 1 punkti 6 alusel esitatud kavandatava tegevuse erisusi või keskkonnameetmeid muidu ilmnedava võiva olulise ebasoodsa keskkonnamõju vältimiseks või ennetamiseks. Määruse nr 31 § 5 lõike 2 järgi, kui eelhinnangu järelduseks on kavandatava tegevuse KMH algatamata jätmise, esitatakse eelhinnangus põhjendatud juhul ettepanekud vajalikeks keskkonnameetmeteks.

KeHJS § 3³ lõike 1 järgi keskkonnameetmed on kavandatava tegevuse elluviimisega kaasneva ebasoodsa keskkonnamõju ennetamise, vältimise, vähendamise ja leevendamise ning põhjendatud juhul heastamise meetmed. Keskkonnameetmete hulka arvatakse ka keskkonnaseire. KeHJS § 3³ lõike 2 kohaselt peavad keskkonnameetmed, sealhulgas keskkonnaseirega jälgitavate näitajate liik ja seire kestus, olema proportsionaalsed kavandatava tegevuse iseloomu, asukoha ja mahuga ning eeldatavalt avalduva keskkonnamõjuga.

Keskkonnaseire määramisel ja tegemisel arvestatakse olemasoleva keskkonnaseirega. Loa taotleja ei ole KeHJS § 6¹ lõike 1 punkti 6 alusel esitanud Keskkonnaametile teavet kavandatava tegevuse erisuste või võetavate keskkonnameetmete kohta, millega loa taotleja kavandab vältida või ennetada muidu ilmnedava võivat olulist ebasoodsat keskkonnamõju.

4. ÄRAKUULAMINE

Keskkonnaamet saatis KeHJS § 11 lõike 2² alusel 24.09.2025 kirjaga nr DM-129629-18 Muti liivakarjääri keskkonnaloa taotlusele koostatud keskkonnamõjude eelhinnangu ja KMH algatamata jätmise otsuse eelnõu seisukoha võtmiseks Tori vallavalitsusele ja tutvumiseks Sokkel Karjäärid OÜ-le, seisukoha esitamise tähtajaga 24.10.2025. Tori vallavalitsuse dokumendiregistris on Keskkonnaameti kiri registreeritud 24.09.2025 ning selle staatuseks märgitud „saabunud“.

Tori vallavalitsus nõustus 16.10.2025 kirjaga nr 2-3/654 Muti liivakarjääri keskkonnaloa taotluse keskkonnamõju hindamise eelhinnangu ja keskkonnamõju hindamise algatamata jätmise otsuse eelnõuga.

Sokkel Karjäärid OÜ seisukohta ei esitanud.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Siret Punnisk
juhataja
maapõuebüroo

Teadmiseks: ANTS SELGOJA, Maa- ja Ruumiamet, Tori Vallavalitsus, Transpordiamet

Maigi Säinas 5918 4357 (maapõu)
maigi.sainas@keskkonnaamet.ee

Liis Sinijärv 5306 4783 (looduskasutus)
liis.sinijarv@keskkonnaamet.ee